

3. VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávání je oblastí, která navazuje na samotné právo na vzdělání zakotvené v Listině základních práv a svobod,⁷⁴ jehož obsahem je právo na bezplatné vzdělávání na základních a středních školách, případně též na vysokých školách. Požadavek na rovný přístup ke vzdělávání definovaný již na ústavní úrovni je dále proveden školským zákonem a antidiskriminačním zákonem. Ochránce se při své činnosti zabýval vzděláváním na všech stupních a vyjádřil se též k některým specifickým oblastem souvisejícím se vzděláváním.

3.1 Předškolní vzdělávání

Na větší počet podnětů týkajících se rovného přístupu k předškolnímu vzdělávání reagoval ochránce již v roce 2010 doporučením k rovnému přístupu k předškolnímu vzdělávání. V návaznosti na změny právních předpisů ochránce v roce 2018 doporučení aktualizoval.⁷⁵ Toto doporučení, stejně jako závěry v individuálně řešených případech,⁷⁶ vychází z předpokladu, že hlavní funkcí mateřských škol je poskytovat dětem vzdělání, přestože fakticky také umožňují rodinám s dětmi skloubit rodinný a pracovní život. Ochránce se v doporučení věnuje procesu rozhodování o přijetí dětí do mateřských škol včetně povinného předškolního vzdělávání. Pokud jde o rozlišování na základě diskriminačních kritérií, ochránce připustil, že při přijímání lze upřednostnit starší děti před mladšími. Odmítání či znevýhodnění dětí kvůli zdravotnímu postižení však označil za diskriminační.⁷⁷

Povinné očkování

Ochránce se ve vztahu k předškolnímu vzdělávání dotkl i nepřijetí dětí do mateřské školy z důvodu nepodrobení se povinnému očkování.⁷⁸ Vzhledem k tomu, že odpírání očkování není světonázorem ani jiným diskriminačním důvodem, ochránce tyto případy neposuzoval z pohledu možné diskriminace, ale jako případné porušení jiných právních předpisů, resp. nerespektování nálezu Ústavního soudu.⁷⁹ Blíže viz kapitolu *Co je a co není světonázor*. V případě nenaočkování z důvodu kontraindikací či jiných zdravotních obtíží by bylo možné posuzovat diskriminaci

Edit/5760, zpráva veřejného ochránce práv ze dne 2. května 2012, sp. zn. 161/2011/DIS/AHR, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2206>

⁷⁴ Ustanovení čl. 33 Listiny základních práv a svobod.

⁷⁵ Doporučení veřejného ochránce práv ze dne 22. března 2018, sp. zn. 25/2017/DIS/JMK, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5940>

⁷⁶ Např. zpráva veřejného ochránce práv ze dne 21. září 2011, sp. zn. 138/2011/DIS/JŠK: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2376>, zpráva veřejného ochránce práv ze dne 23. června 2015, sp. zn. 4419/2014/VOP/IJ, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2982>, zpráva veřejného ochránce práv ze dne 16. srpna 2017, sp. zn. 3838/2016/VOP/JMK, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5392>

⁷⁷ K závěru, že nepřijetí dítěte z důvodu drobné oční vady do mateřské školy představuje přímou diskriminaci, ochránce došel již ve zprávě ze dne 2. července 2015, sp. zn. 67/2013/DIS/VP, dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/3026>

⁷⁸ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 23. června 2015, sp. zn. 4419/2014/VOP/IJ, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2982>, zpráva veřejného ochránce práv ze dne 16. srpna 2017, sp. zn. 3838/2016/VOP/JMK, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5392>

⁷⁹ Nález Ústavního soudu ze dne 24. 1. 2015, sp. zn. Pl. ÚS 16/14.

z důvodu zdravotního postižení. Blíže viz kapitolu *Diskriminační důvody nejen v antidiskriminačním zákoně, část Definice zdravotního postižení*.

Problematiku školního stravování sice ochránce nevnímá jako součást vzdělávání, nicméně v případě předškolního vzdělávání má mateřská škola z povahy věci intenzivnější povinnost tuto službu přizpůsobit.⁸⁰ V případě požadavku na zvláštní stravování z důvodu zdravotního postižení by mateřská škola měla v zásadě jídlo sama vařit nebo jej zajistit z jiných zdrojů.⁸¹ Pokud mají rodiče požadavky na alternativní stravu z důvodu světonázoru,⁸² musí mateřská škola v zájmu dohody o rozsahu a způsobu stravování dítěte učinit vstřícné kroky. Pokud by škola vyloučila jakoukoliv dohodu o možnosti donášet jídlo z domu, mohla by se dopustit nepřímé diskriminace z důvodu světonázoru. Blíže k problematice školního stravování viz část *Služby*.

**Školní
stravování**

3.2 Základní vzdělávání

V oblasti základního vzdělávání právo žáka na vzdělání splývá s povinností plnit povinnou školní docházku. Přesto, že je školní docházka povinná, při přijímání k základnímu vzdělávání se mohou objevit nesrovnalosti včetně možné diskriminace, proto se veřejný ochránce práv této problematice rozhodl věnovat komplexně a v lednu 2016 vydal doporučení k rovnému přístupu k povinné školní docházce. V návaznosti na změny právní úpravy došlo v roce 2017 k aktualizaci doporučení.⁸³ Ochránce se v doporučení věnoval procesu přijímání a kritérii používanými jako zvýhodňující, pokud není dostatečná kapacita k přijetí všech dětí. Vymezil se přitom k používání testů školní zralosti a zdůraznil, že školy musejí při ověřování školní připravenosti postupovat obezřetně a nepodrobovat děti úkolům, které jsou neférové vzhledem k jejich speciálním vzdělávacím potřebám. Pokud by totiž školy opomíjely rozdílnosti mezi dětmi z různých skupin, mohly by nepřímo diskriminovat z důvodu zdravotního postižení, národnostního či etnického původu.

**Povinná školní
docházka**

Nevhodné používání testu školní zralosti ochránce kritizoval i při řešení individuálního podnětu.⁸⁴ Tomuto případu se blíže věnujeme v kapitole *Formy diskriminace, část Nepřímá diskriminace*.

**Test školní
zralosti**

Záměrným i nezáměrným rozdělováním žáků do různých tříd či škol na etnickém základě se ochránce zabýval v doporučení ke společnému vzdělávání romských a neromských dětí,⁸⁵ jehož účelem je snaha o desegregaci ve vzdělávání.

**Segregace
ve vzdělávání**

⁸⁰ Neuzavření dohody s rodiči o způsobu a rozsahu stravování dítěte dle § 4 vyhlášky o předškolním vzdělávání by mohlo zasáhnout právo dětí na předškolní vzdělávání, neboť na rozdíl od ostatních stupňů vzdělávání, dítě v mateřské škole nemá možnost stravovat se jinak.

⁸¹ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 23. června 2015, sp. zn. 4419/2014/VOP/IJ, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2982>

⁸² Dopis veřejného ochránce práv ze dne 15. listopadu 2017, sp. zn. 6481/2017/VOP/JKV, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5544>

⁸³ Doporučení veřejného ochránce práv ze dne 28. února 2017, sp. zn. 14/2017/DIS/VB, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4926>

⁸⁴ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 16. dubna 2015, sp. zn. 5202/2014/VOP/BN, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2812>

⁸⁵ Doporučení veřejného ochránce práv ze dne 12. prosince 2018, sp. zn. 86/2017/DIS/VB, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/6670>

Podrobněji se tématu segregace včetně tohoto doporučení věnujeme v kapitole *Formy diskriminace, část Segregace jako forma diskriminace*.

3.3 Vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením

**Asistenti
pedagogů**

Před změnou školského zákona,⁸⁶ na základě které se podpůrná opatření včetně využití asistenta pedagoga, stala nárokovými, ochránce řešil řadu případů týkajících se podmínek pro vzdělávání dětí s postižením v běžné základní škole.

Ochránce konstatoval, že stát je zodpovědný za zajištění podmínek pro vzdělávání dětí s postižením v běžných základních školách spočívajících v zajištění asistentů pedagoga, jinak se dopouští nepřímé diskriminace.⁸⁷ Problém spočíval ve skutečnosti, že žákyni se zdravotním postižením bylo poradenským zařízením doporučeno zajištění funkce asistenta pedagoga po celou dobu výuky. Finanční prostředky na uhrazení úvazku asistenta pedagoga zajišťoval kraj, který pravidelně přiznával pouze část finančních prostředků, zbytek museli platit rodiče. Žákyně se obrátila s žalobou na soud a uspěla.⁸⁸ České republice – Ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy bylo uloženo zaplatit 112 tis. Kč. Rozsudek je pravomocný, ale ve věci bylo podáno dovolání k Nejvyššímu soudu.⁸⁹ Nutnost zajištění bezplatných podpůrných opatření zahrnujících i asistenta pedagoga žákům s postižením v základní škole zdůraznil i v dalším případě, kdy rodiče museli hradit část nákladů na odměnu asistenta.⁹⁰ Tento případ řešily správní soudy⁹¹ a následně civilní soud zamítl antidiskriminační žalobu. Rozsudek je pravomocný.⁹²

V dalších zprávách ochránce svoje závěry upřesnil a konstatoval, že poskytnete-li krajský úřad finanční prostředky na plat asistenta pedagoga ve výši, která dostatečně nepokryje rozsah pedagogické asistence dle doporučení školského poradenského zařízení, neznamená to, že se krajský úřad dopustí automaticky nepřímé diskriminace z důvodu zdravotního postižení.⁹³ Dle ochránce je nezbytné posuzovat, zda pedagogická asistence byla žákovi se speciálními vzdělávacími potřebami poskytována v souladu s doporučením školského poradenského zařízení a zda byla hrazena z jiných veřejných zdrojů.

⁸⁶ Zákonem č. 82/2015 Sb., kterým se mění zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.

⁸⁷ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 21. srpna 2013, sp. zn. 189/2012/DIS/LOB, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2152>

⁸⁸ Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 15. 3. 2018, č. j. 29 Co 466/2017-265, dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/MS_Praha_29Co_466_2017_14.pdf

⁸⁹ Pod sp. zn. 25 Cdo 3821/2018, viz www.infosoud.justice.cz

⁹⁰ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 21. března 2014, sp. zn. 7097/2012/VOP/PPO, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/4270>

⁹¹ Krajský soud v Ostravě žalobu odmítl usnesením ze dne 3. 1. 2013, č. j. 22 A 154/2012-20. Nejvyšší správní soud následně zamítl kasační stížnost rozsudkem ze dne 31. 10. 2013, č. j. 8 As 4/2013-52, dostupné z: www.nssoud.cz. Následně Ústavní soud odmítl ústavní stížnost usnesením ze dne 18. 3. 2014, sp. zn. II. ÚS 365/14, dostupné z: <https://nalus.usoud.cz>

⁹² Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 13. 7. 2016, č. j. 26 C 121/2014-105, viz www.infosoud.justice.cz

⁹³ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 16. června 2015, sp. zn. 6137/2013/VOP/BN, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2970>

Ochránce dále uvedl, že je nutné odděleně hodnotit zřízení funkce asistenta pedagoga a jeho financování.⁹⁴ Samotné zřízení funkce asistenta pedagoga je opatřením, které je škola povinna uskutečnit. Nelze však dovodit, že by toto opatření mělo být automaticky bezplatné. Škola však může požadovat příspěvek od zákonných zástupců pouze v případě, že by pro ni uvolnění vlastních prostředků představovalo nepřiměřené zatížení. Aby škola prokázala, že by pro ni financování asistentky pedagoga v konkrétním případě bylo v plném rozsahu nepřiměřeně zatěžující, musí dle ochránce předložit důkazy o tom, že vyčerpala veškeré dostupné možnosti získání dodatečných finančních prostředků. V případě, že by ani přes veškerou snahu potřebné prostředky nezískala, bylo by třeba konkrétně posoudit, zda by pro ni bylo únosné financovat odměnu asistentky z vlastních zdrojů. Stěžovatel v tomto případě prostřednictvím zákonné zástupkyně podal antidiskriminační žalobu proti základní škole. Proti zamítavému prvostupňovému rozsudku⁹⁵ se žalobce bránil odvoláním.⁹⁶

Aby bylo možné vyloučit nepřímou diskriminaci osob se zdravotním postižením, měla by dle ochránce škola prokázat, že vyvinula veškeré možné úsilí, aby zajistila finanční pokrytí činnosti asistenta pedagoga jako přiměřeného opatření pro žáka se zdravotním postižením.⁹⁷ Stěžovatel se v tomto případě rozhodl podat antidiskriminační žalobu.⁹⁸

Judikatura v této věci není jednotná, nicméně problém s financováním asistentů pedagoga byl vyřešen změnou školského zákona účinnou od 1. září 2016.

Se vzděláváním souvisí i účast na akcích organizovaných školou. Ochránce se tak zabýval případem nepřijetí žákyně osvobozené z tělesné výchovy k účasti na poznávacím zájezdu⁹⁹ a nemožností účasti na škole v přírodě žákyně se speciálními vzdělávacími potřebami.¹⁰⁰

Ve vztahu k zájmovému vzdělávání ochránce konstatoval, že zákaz diskriminace v přístupu a poskytování vzdělávání se vztahuje i na školní družinu.¹⁰¹ Škola se dle ochránce může dopustit diskriminace z důvodu zdravotního postižení, jestliže žákovi s poruchou autistického spektra nebo s poruchou chování, která je diagnostikována jako zdravotní postižení a vyžaduje asistentkou péči, neumožní účastnit se plnohodnotně a každodenně zájmového vzdělávání ve školní družině ve stejném rozsahu jako dětem bez postižení. Nepříznivé zacházení nelze ospravedlnit obavami ze zvládnutí výchovného a vzdělávacího procesu pramenícími jen z nepřítomnosti asistenta pedagoga ve školní družině. V tomto případě vnitřní řád školní

**Účast
na školních
akcích**

**Zájmové
vzdělávání**

⁹⁴ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 22. května 2017, sp. zn. 7075/2015/VOP/JKV, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/6460>

⁹⁵ Rozsudek Okresního soudu v Kolíně ze dne 26. 6. 2018, č. j. 12 C 447/2015-102.

⁹⁶ U krajského soudu v Praze, sp. zn. 21 Co 329/2018, viz www.infosoud.justice.cz

⁹⁷ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 17. srpna 2017, sp. zn. 5105/2015/VOP/JV, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5554>

⁹⁸ U Okresního soudu v Jablonci nad Nisou, sp. zn. 12 C 224/2018, viz www.infosoud.justice.cz

⁹⁹ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 28. března 2011, sp. zn. 138/2010/DIS/JKV, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2264>

¹⁰⁰ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 11. února 2015, sp. zn. 105/2013/DIS/EN, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2386>

¹⁰¹ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 3. července 2014, sp. zn. 49/2013/DIS/ZO, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2014>

družiny stanovoval nemožnost přijetí žáků s diagnostikovanými poruchami chování ani žáků s potřebou asistentské péče.

**Vzdělávání
ve znakovém
jazyce**

Ve skupině žáků se speciálními vzdělávacími potřebami mají zvláštní postavení žáci se sluchovým postižením. Nejedná se pouze o osoby se zdravotním postižením, ale současně o osoby, které ke komunikaci používají odlišný jazyk. Ochránce se zabýval jejich vzděláváním¹⁰² a dospěl k závěru, že nezajištění kvalitní výuky v jazyce, který je pro žáky s ohledem na jejich sluchové postižení nejvhodnější a maximalizuje jejich vzdělávací pokroky, naplňuje znaky nepřímé diskriminace. Pro žáky, kteří preferují vzdělání v českém znakovém jazyce, je pro získávání informací, kvalitní vzdělávací proces a přístup ke vzdělání jako takovému vůbec naprosto klíčová komunikace v tomto jazyce. Bezproblémová interakce mezi žáky se sluchovým postižením, pedagogickými pracovníky i ostatními spolužáky v tomto jazyce by proto měla být ve školách, kde se žáci se sluchovým postižením vzdělávají, první věcí, na niž by se Česká školní inspekce měla zaměřit při hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání a školských služeb.

3.4 Vzdělávání žáků s odlišným mateřským jazykem

**Podpůrná
opatření**

Ochránce se zabýval též problematikou podpůrných opatření pro žáky cizince a žáky s odlišným mateřským jazykem¹⁰³ na základě podnětů nevládních organizací¹⁰⁴ a dospěl k závěru, že se Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy dopustilo porušení právních předpisů a zásady rovného přístupu žáků s odlišným mateřským jazykem ke vzdělávání. Problém ochránce spatřoval v tom, že se žákům cizincům poskytuje přednostně bezplatná příprava k začlenění do vzdělávání zahrnující výuku českého jazyka.¹⁰⁵ Podpůrná opatření¹⁰⁶ těmto žákům dle výkladu MŠMT náležela, jen pokud kromě neznalosti češtiny mají ještě jinou speciální vzdělávací potřebu, neboť MŠMT nevnímalo neznalost či nedostatečnou znalost vyučovacího jazyka jako speciální vzdělávací potřebu zakládající nárok na poskytnutí odpovídajícího podpůrného opatření. MŠMT v reakci na zprávu ochránce tento postoj změnilo a potvrdilo, že u osob s odlišným mateřským jazykem lze identifikovat speciální vzdělávací potřeby a nárok na pomoc školského poradenského zařízení. Kvůli přetrvávajícím problémům v praxi pak ochránce navrhl opatření k nápravě¹⁰⁷ spočívající ve vytvoření jednotné metodiky pro školská poradenská zařízení k diagnostice jazykových kompetencí a doporučení podpůrných opatření žákům s odlišným mateřským jazykem.

¹⁰² Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 20. listopadu 2015, sp. zn. 4958/2012/VOP/EN, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/3366>

¹⁰³ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 25. října 2017, sp. zn. 1345/2017/VOP/BKU.

¹⁰⁴ META, o. p. s., a ČOSIV, z. s.

¹⁰⁵ Dle § 20 odst. 5 a 6 školského zákona a § 10 a 11 vyhlášky o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky.

¹⁰⁶ Dle § 16 školského zákona.

¹⁰⁷ Stanovisko veřejného ochránce práv ze dne 21. listopadu 2018, sp. zn. 1345/2017/VOP/BKU.

3.5 Náboženské symboly ve vzdělávání

Při řešení případu nošení muslimského šátku při vyučování v rámci studia na střední škole¹⁰⁸ se veřejný ochránce práv dotkl náboženských symbolů a možností jejich používání na straně studujících. Ochránce vyšel ze skutečnosti, že v českém právním řádu neexistuje zákonné omezení náboženských symbolů v systému vzdělávání, ani ve veřejném prostoru obecně. Pokud by se škola rozhodla používání náboženského symbolu omezit nebo k omezení došlo v důsledku neutrálního ustanovení, je nutné, aby omezení bylo odůvodněno legitimním cílem a prostředky k jeho dosažení byly přiměřené a nezbytné. Pokud podmínka legitimního cíle není naplněna, ředitel či ředitelka školy nemůže užívání náboženských symbolů omezit školním řádem a současně nemůže rozhodovat, zda náboženský symbol povolí či nikoliv. Ustanovení školního řádu, které zakazuje nosit všechny pokrývky hlavy v rámci teoretického vyučování na střední zdravotnické škole, zakládá nepřímou diskriminaci z důvodu náboženského vyznání. Takové opatření nelze odůvodnit požadavkem na dodržování společenského chování, neboť se nejedná o legitimní cíl. V případě tělesné výchovy a nácviku odborných dovedností, kde je legitimním cílem ochrana bezpečnosti a zdraví studujících, není plošný zákaz všech pokrývek hlavy možné sledovat přiměřeným a nezbytným prostředkem, neboť je možné přijmout alternativní řešení. V daném případě ředitelka školy nesouhlasila s nošením šátku, a proto studentka nemohla nastoupit ke studiu. Následně se rozhodla podat proti škole antidiskriminační žalobu, v níž požadovala omluvu a náhradu nemajetkové újmy v penězích. Soudy její žalobu zamítly,¹⁰⁹ proto žalobkyně podala dovolání k Nejvyššímu soudu.¹¹⁰

Nošení muslimského šátku

3.6 Vzdělávání na vysokých školách

Ačkoliv zákon o vysokých školách specificky neupravuje zákaz diskriminace, vztáhne se na vysokoškolské vzdělávání a přístup k němu zákaz diskriminace upravený antidiskriminačním zákonem.

Ochránce se zabýval přístupností některých studijních oborů pro osoby se sluchovým postižením.¹¹¹ Došel k závěru, že zatímco znepřístupnění oborů hudební výchovy a sbormistrovství pro osoby se sluchovým postižením nepředstavuje přímou diskriminaci, plošné vyloučení osob se sluchovým postižením z možnosti studovat obory učitelství pro mateřské školy a učitelství pro první stupeň základní školy přímou diskriminaci dle hodnocení ochránce představuje. Sice lze identifikovat legitimní cíl v podobě zaměření se na praxi hlavního vzdělávacího proudu, prostředky použité

Přístupnost pro osoby se sluchovým postižením

¹⁰⁸ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 2. července 2014, sp. zn. 173/2013/DIS/EN, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2006>

¹⁰⁹ Rozsudek Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 27. 1. 2017, č. j. 17 C 61/2016-172, dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/173-2013-DIS-EN-rozsudek_ObS_Praha_10.pdf a rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 19. 9. 2017, č. j. 12 Co 130/2017-228, dostupné z: https://www.ochrance.cz/fileadmin/user_upload/ESO/173-2013-DIS-EN-rozsudek_MS_Praha.pdf

¹¹⁰ Pod sp. zn. 25 Cdo 348/2019, viz www.infosoud.justice.cz

¹¹¹ Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 5. prosince 2017, sp. zn. 3180/2016/VOP/EN, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5610>

k jeho dosažení však dle ochránce nejsou přiměřené ani nezbytné. K dalším aspektům řešeným v této zprávě viz kapitolu *Formy diskriminace*, část *Nepřímá diskriminace* a kapitolu *Přípustné formy rozdílného zacházení*, část *Přípustné formy rozdílného zacházení v dalších oblastech života upravených antidiskriminačním zákonem*.

Přiměřená opatření pro studující

Dle ochránce je též vysoká škola povinným subjektem, který musí ve vztahu ke studujícím se zdravotním postižením přijímat přiměřená opatření.¹¹² Blíže viz kapitolu *Formy diskriminace* část *Přiměřená opatření pro osoby se zdravotním postižením*.

4. SLUŽBY

Antidiskriminační zákon pojem služeb (ani zboží) nijak nedefinuje. Pojem služby podle antidiskriminačního zákona zahrnuje služby podle zákona o ochraně spotřebitele¹¹³, tj. jakoukoli podnikatelskou činnost, která je určena k nabídce spotřebiteli, současně je však širší, neboť antidiskriminační zákon se nevztahuje pouze na služby poskytované v rámci podnikání. Rozhodující není vztah podnikatele a spotřebitele, ale skutečnost, že je služba nabízena veřejnosti. Další vodítko k výkladu pojmu služby je možné nalézt v evropském právu, z něhož vychází i české antidiskriminační právo.¹¹⁴ Směrnice o rovném zacházení mezi muži a ženami v přístupu ke zboží a službám v preambuli¹¹⁵ odkazuje na pojetí zboží a služeb dle Smlouvy o fungování Evropské unie¹¹⁶, která definuje služby¹¹⁷ jako „výkony poskytované zpravidla za úplat, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu zboží, kapitálu a osob“, a vyjmenovává příklady tak, že služby zahrnují zejména činnosti průmyslové povahy, činnosti obchodní povahy, řemeslné činnosti a činnosti v oblasti svobodných povolání. Veřejný ochránce práv se v celé řadě případů zabýval diskriminací v přístupu k různým druhům služeb.

4.1 Jaké jednání poskytovatelů služeb může představovat diskriminaci?

Fitness centra pouze pro ženy

Může se jednat o výlučné poskytování služeb pouze určité skupině osob. Ochránce hodnotil např. nabízení služeb fitness center, které se zaměřovaly pouze na ženy.¹¹⁸ K legitimitě této praxe viz kapitolu *Přípustné formy rozdílného zacházení*.

Kupé pro ženy

Oddělováním prostor při poskytování služeb se ochránce zabýval při hodnocení tzv. dámských oddílů ve vlacích Českých drah, a. s.,¹¹⁹ a došel k závěru, že toto

¹¹² Zpráva veřejného ochránce práv ze dne 24. května 2017, sp. zn. 4721/2015/VOP/KS, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5108>

¹¹³ Ustanovení § 2 odst. 1 písm. g) zákona o ochraně spotřebitele.

¹¹⁴ Jak upozorňuje komentář k antidiskriminačnímu zákonu. Viz KVASNICOVÁ, Jana, ŠAMÁNEK, Jiří a kol. *Antidiskriminační zákon. Komentář*. Praha: Wolters Kluwer, a. s., 2015, s. 72–73.

¹¹⁵ Čl. 11 směrnice o rovném zacházení mezi muži a ženami v přístupu ke zboží a službám.

¹¹⁶ Resp. tehdy ještě Smlouvy o založení Evropského společenství.

¹¹⁷ V čl. 57 Smlouvy o fungování Evropské unie.

¹¹⁸ Dopis veřejného ochránce práv ze dne 10. ledna 2012, sp. zn. 263/2011/DIS/JKV, dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/1834>

¹¹⁹ Dopis veřejného ochránce práv ze dne 21. března 2012, sp. zn. 38/2012/DIS/LO, dostupné z: <http://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/1832>, zpráva veřejného ochránce práv ze dne